

LIETUVOS ARCHITEKTŲ RŪMŲ PROFESINĖS ETIKOS TARYBOS
SPRENDIMAS Nr. 2021/3
2021-01-15, Vilnius

Lietuvos architektų rūmų (toliau – **Rūmai**) Profesinės etikos taryba (toliau – **PET**) išnagrinėjo UAB „Studija lape“ (toliau – **Pareiškėjas**) skundą dėl architekto Mindaugo Žvinio (toliau – **Atsakovas**) galimai padarytų profesinės etikos pažeidimų (toliau – **Skundas**).

Skundas išnagrinėtas ir sprendimas priimtas 2021-01-15 vykusio PET posėdžio metu, kuriame dalyvavo PET nariai Darius Juškevičius, Vaida Cromley, Dainius Čepurna, Kęstutis Lupeikis. Posėdžio pirmininkas – PET pirmininkas Darius Juškevičius, posėdžio sekretorius – Rūmų projektų vadovas Žilvinas Sperauskas. Posėdyje taip pat dalyvavo Rūmų teisininkė Monika Kuodė. Pareiškėjas ir Atsakovas paaiškinimus žodžiu pateikė 2020-11-2-0 PET posėdyje.

I. Pareiškėjo skundo ir paaiškinimų esmė

Rūmai 2020-06-30 gavo Pareiškėjo Skundą dėl architekto Mindaugo Žvinio profesinę etiką pažeidžiančių veiksmų ir neveikimo. **Skunde Pareiškėjas nurodė:**

1. UAB „Studija lape“ ir UAB „Sklypas ir namas“ 2017-05-29 sudarė projektavimo sutartį, kurios pagrindu pagal suformuotą užduotį susitarė dėl 3 vienodų vienbučių ir 2 vienodų dvibučių gyvenamųjų namų projektavimo žemės sklype, esančiame Žolyno g. 29, Vilniuje.
2. Projektinių pasiūlymų rengimo bei derinimo metu UAB „Sklypas ir namas“ pakeitus užduotį – žemės sklypo savininkai pageidavo individualių gyvenamųjų namų – 2017-09-12 šalys sudarė susitarimą prie sutarties, nurodant, kad UAB „Studija lape“ atlieka 3 skirtingų vienbučių ir 2 skirtingų dvibučių gyvenamųjų namų projektavimo darbus.
3. Projektiniai pasiūlymai parengti ir pateikti 2017-10-27, UAB „Sklypas ir namas“ darbus priėmė, jokių pretenzijų nepareiškė. Patvirtindamas projektinių pasiūlymų priėmimo faktą, dar 2017 m. spalio mėn., UAB „Sklypas ir namas“ juos perdavė derinti Vilniaus miesto savivaldybei.
4. 2019 m. gruodžio mėn. viešoje erdvėje (www.vilnius.lt, numatomo statinių projektavimo viešumas) pasirodė projektas tuo pačiu adresu (Žolyno g. 29, Vilniuje), kurį, kaip teigiama, parengė UAB „MŽ projektai“ (projektuotojo įgaliojamas asmuo ir projekto vadovas – architektas Mindaugas Žvinys). Atidžiau susipažinus su pateiktu projektu, pastebėta, kad parengtas projektas beveik nesiskiria nuo UAB „Studija lape“ dar 2017-10-27 pateikto derinti UAB „Sklypas ir namas“, dalis suprojektuotų namų netgi yra identiški.
5. Lyginant šiuos du projektus, yra pakankamai požymių, kurie juos leidžia laikyti tapačiais, bei konstatuoti, jog lyginami projektai, atsižvelgiant į namų dizainą, struktūrą, patalpų schemas, estetinę koncepciją yra identiški. Pavyzdžiui, pastato planinė struktūra: tiek pat aukštų, ta pati pastato vieta ir forma sklype, pastatas taip pat įkomponuotas reljefe. Visuose aukštuose identiškas išorinių sienų kontūras, identiška vidaus patalpų išdėstymo schema (garažas, holas, katilinė/techninė patalpa, laiptinė) ir jų matmenys, identiška įėjimo į pastatą vieta, lauko laiptai pakilimui į 1 aukšto lygį toje pačioje vietoje palei išorinę sieną, ta pati lauko terasos vieta namo atžvilgiu. Pastato išorė: ta pati pastato tūrinė/estetinė koncepcija: sutampa aukštingumas, siluetas, pastato orientacija sklypo atžvilgiu, dvišlaičio stogo kompozicija, įkomponavimas į reljefą. Akcentuotina, kad šie visi elementai negali atsitiktinai sutapti, nes lemia kiekvieno sukurto projekto, dizaino individualumą ir originalumą. Svarbu pažymėti, kad projektas ir kiekvienas namas turėjo išskirtinį dizainą, derintą individualiai atsižvelgiant į užsakovo nurodytus parametrus. Todėl projektiniai pasiūlymai, kaip išreikšti objektyvia forma originalūs kūrybinės veiklos rezultatai, pripažintini autorių teisės objektais ir pagal LR autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymą (ATGTĮ) yra saugomi.
6. Taigi, architekto M. Žvinio tariamai „sukurta“ projektas daugeliu atveju sutampa su minėtu UAB „Studija lape“ projektu, o tai leidžia daryti pagrįstą išvadą, jog architekto M. Žvinio architektūrinės idėjos, „sukurto“ projekto esminės savybės akivaizdžiai yra pasisavintos iš UAB „Studija lape“, t. y. plagijavimo faktas yra akivaizdus.

7. Siekdama kilusį ginčą išspręsti taikiu būdu, UAB „Studija lape“ 2020-02-14 kreipėsi su pretenzija į architekto M. Žvinio vadovaujamą įmonę UAB „MŽ projektai“ dėl autoriaus neturtinių ir turtinių teisių pažeidimo, neteisėto autoriaus teisių objekto panaudojimo (pasisavinimo). UAB „Studija lape“ turėjo pagrindo tikėtis geranoriško šios situacijos sprendimo, atsižvelgiant į tai, kad šioje teisės pažeidimo gynimo stadijoje buvo prašoma atlyginti tik minimalius nuostolius, susijusius su UAB „MŽ projektai“ neteisėtais veiksmais.
8. Jokių aktyvių veiksmų ir sprendimų, sprendžiant šią situaciją, UAB „Studija lape“ nesulaukė, kreipimasis buvo visiškai ignoruotas. 2020-04-02 išsiųstas raginimas skubiai nutraukti UAB „Studija lape“ ir architekto Tomo Lapės teisių pažeidimą ir likviduoti jo padarinius asmeniškai M. Žviniui, 2020-04-24 pretenzija pakartotinai išsiųsta ir UAB „MŽ projektai“, tačiau ir šie kreipimaisi buvo ignoruoti.
9. Vadovaujantis ATGTĮ 4 str. 2 d., autorių teisių objektais yra: <...> *taip pat architektūros kūriniai (pastatų ir kitų statinių projektai, brėžiniai, eskizai ir modeliai, taip patatai ir kiti statiniai).*
10. Pažymėtina, kad autorystės pasisavinimas yra tiek kūrinio naudojimas, tiek atgaminimas, tiek jo viešas paskelbimas, vertimas, perdirbimas, platinimas, viešas rodyimas, atlikimas, transliavimas ar kitas viešas skelbimas kito, ne tikrojo autoriaus vardu (ATGTĮ 15 str. 1 d.)
11. ATGTĮ 15 str. nustato, kad kūrinio autorius turi išimtinės teises leisti arba uždrausti atgaminti kūrinį bet kokia forma ar būdu; viešai rodyti kūrinio originalą ar kopijas; transliuoti, retransliuoti ir kitaip viešai skelbti kūrinį, įskaitant jo padarymą viešai prieinamu kompiuterių tinklais (internete). Bet koks kūrinio originalo ar jo kopijų panaudojimas be autoriaus, jo teisių perėmėjo ar jo tinkamai įgalioto asmens leidimo yra laikomas neteisėtu (išskyrus įstatymo numatytus atvejus; ATGTĮ 15 str. 2 d.).
12. Nurodytų aplinkybių kontekste, darytina išvada, kad M. Žvinys, negavęs projekto autoriaus sutikimo, minėtu būdu pasisavino projekto autorystę ir viešai paskelbė projektą, nurodydamas save jo autoriumi.
13. M. Žvinys pažeidė ne tik autoriaus T. Lapės asmenines neturtines teises, padarė žalą, tačiau pažeidė ir Europos architektūros paslaugų teikėjų etikos kodeksą (toliau – **Etikos kodeksas**) bei pažeidė UAB „Studija lape“ ir T. Lapės intelektinę nuosavybę, ginamą ATGTĮ.
14. Pabrėžtina, kad M. Žvinys yra savo srities profesionalas – architektas, todėl jam gerai žinomi visi reikalavimai, susiję su autorių teisėmis.
15. Etikos kodekso 4 principo 4.6 numatyta, kad *Architektūros paslaugų teikėjas nesisavina kito architektūros paslaugų teikėjo intelektualinės nuosavybės ir neteisėtai nesinaudoja jo idėjomis, jeigu neqauna aiškaus sutikimo iš to paslaugų teikėjo, kuriam priklauso teisės į tą nuosavybę ar idėją.*
16. Pažymėtina, kad M. Žvinys, prieš tęsdamas iš esmės parengtą projektą, turėjo pareigą pasidomėti, kas buvo ankstesnis projekto architektas ir tęsiant projektavimo darbus arba gauti aiškų ir nedviprasmišką sutikimą, kaip tai numato Etikos kodekso 4.6 taikymo atvejis, arba rengti projektinius pasiūlymus iš naujo.
17. Akcentuotina, kad Etikos kodekso 4 principo 4.12 taikymo atveju *Visi architektūros paslaugų teikėjai, prieš pradėdami derybas dėl sutarties pasirašymo parengti projektą ar atlikti kitą su savo profesija susijusį darbą ir žinodami arba pagrįstai pasiteiravę galintys sužinoti, kad tam pačiam klientui arba esamam ar būsimam vartotojui ir tam pačiam projektui ar su architekto profesija susijusiam darbui tuo pačiu metu yra paskirtas kitas architektūros paslaugų teikėjas, įsipareigoja apie tai informuoti tą kitą paslaugų teikėją.*
18. Nagrinėjamu atveju, architektas M. Žvinys, profesionalus architektūros paslaugų teikėjas, pasinaudodamas svetimomis idėjomis, svetima intelektine nuosavybe, negavęs autoriaus sutikimo, apie savo profesinės veiklos pradžią neinformavęs architekto T. Lapės, kuris iki tol buvo susijęs su tuo pačiu objektu, pažeidė profesinę etiką. Svarbu tai, kad M. Žvinys ne tik negavo sutikimo naudotis projektu, tačiau į UAB „Studija lape“ ar T. Lapę dėl to visiškai nesikreipė nei iki savo profesinės veiklos vykdymo pradžios minėto projekto atžvilgiu, nei po to, kai jau 2020-02-14 pretenzija buvo informuotas apie tikrojo autoriaus reiškiamas pretenzijas.
19. Akcentuotina, kad klaidinanti informacija apie ginamą autorinių teisių objektą buvo paskelbta tiek projekto viešinimo / statybą leidžiančio dokumento gavimo procedūros metu, tiek ir pristatant, komentuojant viešai spaudoje, t. y. veika yra pasiekusi baigtumo stadiją.
20. Etikos kodekso 1 principo 1.5 taikymo atvejis numato, jog *Visi architektūros paslaugų teikėjai turi teisę atsisakyti architektūros paslaugų teikimo ar darbo sutarties, užuot paklusus reikalavimams nepagrįstai*

nusižengti savo profesiniams principams. Taigi, M. Žvinys, kaip profesionalus architektūros paslaugų teikėjas, sužinojęs, jog projekto autorius (T. Lapė) turi pretenzijų dėl galimų jo, kaip autoriaus, teisių pažeidimo, ir, turėdamas pareigą gauti autoriaus sutikimą, turėjo galimybę atsisakyti teikti architektūros paslaugas, tačiau to nepadarė, todėl pažeidė Etikos kodekso 1 principo 1.5 taikymo atvejį.

21. Svarbu pažymėti ir tai, kad UAB „Studija lape“ kreipiantis į užsakovą UAB „Sklypas ir namas“, šis savo atsakyme į pretenziją nurodė, kad UAB „Sklypas ir namas“ niekada nesirašė ant Vilniaus miesto savivaldybei pateikto žemės sklypo plano, teigė, jog nesirašė ir kitos nurodytos įstaigos tokios kaip AB „Vilniaus šilumos tinklai“ ir AB „Telia LT“. Užsakovas UAB „Sklypas ir namas“ mano, kad parašai galimai elektroninėmis priemonėmis yra nukopijuoti ir „užkelti“ ant UAB „MŽ projektai“ parengto brėžinio nuo UAB „Sklypas ir namas“ parengtos topografinės nuotraukos.
22. Aplinkybė, kad rengdamas projektą M. Žvinys nesilaikė Etikos kodekso, suponuoja išvadą, kad architekto M. Žvinio veiksmai laikytini neprisidedančiais prie šios profesijos žmonių nepriklausomumo, nešališkumo, savigarbos, sąžiningumo ir principingumo stiprinimo, jie laikytini prieštaraujančiais Etikos kodeksui, diskredituojančiais profesiją, galintys sukelti interesų konfliktą. Taip pat M. Žvinio veiksmai dėl nurodytų aplinkybių laikytini nesuderinamais su jo profesiniais įsipareigojimais, paskleidžiantys abejonių dėl jo nepriklausomumo, nešališkumo ar sąžiningumo. Dėl šių aplinkybių architekto M. Žvinio veiksmai laikytini pažeidžiančiais Etikos kodekso 2 principo 2.3 ir 2.4 bei 3 principo 3.5 taikymo atvejų esmę.
23. Atsižvelgiant į nurodytas aplinkybes, prašoma įvertinti architekto M. Žvinio elgesį ir nustatyti, ar M. Žvinys nepažeidė Etikos kodekso 1 principo („Bendrieji įsipareigojimai – integralumas, kompetencija ir profesionalumas“) 1.5 taikymo atvejo, 2 principo („Įsipareigojimai visuomenės labui“) 2.3 ir 2.4 taikymo atvejo, 3 principo („Įsipareigojimai klientui“) 3.5 taikymo atvejo, 4 principo („Įsipareigojimai profesijai“) 4.6 ir 4.12 taikymo atvejus.

2022-11-20 PET posėdžio metu Pareiškėjo teikti paaiškinimai:

24. UAB „Studija lape“ vardu paaiškinimus teikė Pareiškėjo vadovas Tomas Lapė.
25. Paaiškino, kad 2017 m. prasidėjo santykiai su UAB „Sklypas ir namas“, kurie užsakė vienodų namų projektus, kurių projektinius pasiūlymus sutartyje numatytais sąlygomis parengė.
26. Atkreipė dėmesį, kad UAB „Sklypas ir namas“ buvo tik projekto organizatorius ir pas juos užsakė tik architektūrinę dalį.
27. Parengus projektinius pasiūlymus, užsakovas persigalvojo ir paprašė suprojektuoti skirtingus namus. Sutarta dėl papildomų darbų ir pasirašyti sutarties priedai. Naujus projektinius pasiūlymus parengė ir perdavė užsakovui.
28. Paaiškino, kad parengus planus, užsakovas dingo. Po pusmečio pradėjo reikalauti skubių papildomų darbų. Už iki tol atliktus darbus nebuvo atsiskaityta, o užsakovas dėl papildomų darbų susitarimo pasirašyti nesutiko. Gavo iš užsakovo advokato „grasinantį“ laišką, todėl neišvengiamai ir Pareiškėjas pasitelkė advokatus.
29. Užsakovas su Pareiškėju galutinai neatsiskaitė, iš užsakovo buvo gavęs avansą.
30. Pareiškėjas techninio projekto nerengė, tik projektinius pasiūlymus.
31. Paaiškino, kad atliekant darbus bendravo ne tik su UAB „Sklypas ir namas“, bet ir tiesioginiai savininkai dalyvavo projektavimo užduoties formavime, ji išdėstyta sutartyje. Projektavimo užduotis nesiremia jokia grafine medžiaga ir apie tai, kad kažkas kitas taip pat būtų rengęs projektinius pasiūlymus nežinojo. Pareiškėjo sutartis su užsakovu buvo sudaryta 2017-05-29. PET nariui pasiteiravus pažymėjo, kad jokia grafinė medžiaga prieš rengiant projektinius pasiūlymus Pareiškėjui nebuvo teikta, visą dokumentaciją rengė nuo pradžių. Pareiškėjas projektavo svečių namus, o ne gyvenamuosius namus. Apie kitų projektuotojų pasitelkimą nežinojo.
32. Po kurio laiko viešoje erdvėje pamatė paskelbtą projektą, skirtą supažindinimui su visuomene, kuriame suprojektuoti pastatai tame pačiame sklype, o projekto rengėju buvo Atsakovo įmonė. Projektas panašus į jų rengtus planus, iš kurių kai kurie yra identiški. Atsakovas susisiekti su Pareiškėjo atstovu nbandė.
33. Pažymėjo, kad vienodai suprojektuoti identiški namų nėra įmanoma.
34. Atsakovas į Pareiškėją nesikreipė ir neinformavo Pareiškėjo, kad rengia projektą tame pačiame sklype.

Kartu su Skundu Pareiškėjas pateikė: UAB „Studija lape“ parengti projektiniai pasiūlymai (2017-10); UAB „MŽ projektai“ savo vardu paskelbti Žolyno g. 29, Vilniaus m., projektiniai pasiūlymai; brėžinių palyginimas; 2020-02-14 Pretenzija UAB „MŽ projektai“; 2020-04-02 Raginimas skubiai nutraukti „UAB Studija lape“ ir architekto T. Lapės teisių pažeidimą ir likviduoti jo padarinius; 2020-04-24 pakartotinė pretenzija; UAB „Studija lape“ ir Advokato Kazio Pėdnyčios ir partnerių kontoros advokatės Evelinos Balkienės 2018-10-02 teisių paslaugų sutarties Nr. EBTP1810/02 kopija; Projektavimo sutarties 2017-05-29 Nr. 17/05/22 kopija (nuasmeninta); avansinių mokėjimų pagal sutartį datos; el. laiškas – projektinių pasiūlymų perdavimo užsakovui faktas.

II. Atsakovo paaiškinimų esmė

2020-11-19 Atsakovas pateikė paaiškinimus raštu. Atsakovas paaiškino, kad:

1. 2017 m. į Atsakovą ir UAB „MŽ projektai“ kreipėsi keli asmenys (vieno žemės sklypo bendraturčiai (toliau - Klientai)) dėl projektavimo paslaugų suteikimo jiems priklausančiame žemės sklype, adresas – Žolyno g. 29, Vilnius (toliau – Sklypas). Svarbu pažymėti, kad tuos pačius Klientus UAB „MŽ projektai“ konsultavo dar 2016 m. Sklypo įsigijimo ir statybų jame klausimais.
2. Klientai paaiškino, kad Sklype pageidauja statyti gyvenamuosius namus. Tačiau, Atsakovui susipažinus su teritorijų planavimo dokumentacija atitinkamoje vietovėje, paaiškėjo, jog Sklype gyvenamosios paskirties namų statyti nėra įmanoma. Todėl Klientams buvo pasiūlyta Sklype projektuoti ir statybą leidžiančią dokumentaciją gauti poilsio paskirties pastatams. Klientai sutiko su pasiūlytu sprendimu, todėl su jais buvo pasirašyta sutartis (toliau – Sutartis) ir buvo pradėti projektavimo darbai. Pažymėtina, kad Sutartis buvo pasirašyta 2017 m. vasario mėn., t. y. dar iki UAB „Studija lape“ ir UAB „Sklypas ir namas“ 2017-05-22 projektavimo sutarties pasirašymo.
3. Atsižvelgdamas į Skundo dalyką detaliau paaiškino, kad projekto koncepcijos aptarimo su Klientais stadijoje vienam iš Klientų, kuriam priklausanti Sklypo dalis ribojasi su žemės sklypu, esančiu Bistryčios g. 33, Vilniuje, pasiūlė suprojektuoti panašius namus, kuriuos dar 2015 m. UAB „MŽ projektai“ suprojektavo minėtame žemės sklype Bistryčios g. 33. Pastarieji projektiniai sprendiniai yra atvaizduojami UAB „MŽ projektai“ interneto svetainėje bei nurodoma, kad projektas buvo parengtas dar 2015 m. Be to, paminėtina ir tai, kad žemės sklypo Bistryčios g. 33, Vilnius, detalų planą 2013-2014 m. rengė taip pat UAB „MŽ projektai“, kas taip pat patvirtina, kad UAB „MŽ projektai“ dirbo su žemės sklypu Bistryčios g. 33, Vilniuje, nuo pat detaliojo planavimo iki namų šiame sklype projektavimo. Taigi, UAB „MŽ projektai“, vienam iš Sklypo bendraturčių pasiūlė projektinius sprendimus, kuriuos ji anksčiau (2015 m.) buvo sukūrusi gretimame žemės sklype.
4. Parengus pirminius Sklypo pastatų projektinius sprendinius Klientai Atsakovą informavo, kad pageidauja, jog projektavimą užbaigtų kitas architektas, tačiau pagal Atsakovo (UAB „MŽ projektai“) sukurtą idėją. Atsakovas tam neprieštaravo, todėl projektavimo paslaugų teikimo netęsė.
5. Vėliau Klientai pakartotinai kreipėsi į Atsakovą, informavo apie savo pageidavimą, kad Sklypo statinių projekto rengimą užbaigtų UAB „MŽ projektai“. Atsižvelgdamas į Klientų pageidavimą ir vadovaudamasis savo projektavimo pradžioje kurtomis koncepcijomis, Sklype statinių projektavimą Atsakovas užbaigė, po ko projektas buvo pateiktas derinti, o jį suderinus – gauta statybą leidžianti dokumentacija.
6. Dėl Skundo dalyko papildomai pabrėžė, jog projektavimas Sklype buvo vykdomas pagal UAB „MŽ projektai“ ir Atsakovo, kaip architekto, sukurtą idėją. Panaši idėja, minėta, buvo įgyvendinta dar 2015 m. projektuojant statinius su Sklypu besiribojančiame žemės sklype Bistryčios g. 33, Vilniuje, o koncepcijų ir projektų sprendinių panašumą patvirtina ir vizualiniai duomenys, kurie taip pat yra atvaizduojami UAB „MŽ projektai“ svetainėje.
7. Tokiu būdu, yra visiškai akivaizdu, kad Atsakovas, kaip architektas, neatliko jokių Skunde minimų teisės aktų pažeidimų. Projektavimą Sklype pradėjo ir užbaigė pagal savo sukurtas idėjas ir jokių UAB „Studija lape“ architektūros idėjų nepasisavino.
8. Taip pat paminėtina, jog vienas iš Klientų ir Sklypo bendraturčių informavo Atsakovą, jog taip pat pageidauja pateikti PET paaiškinimus. Taip nusprendė dėl to, kad, kaip galima suprasti, būtent dėl jo Sklypo dalyje

vykdyto projektavimo UAB „Studija Iape“ pateikė Skundą. Minėtas Klientas minėjo, kad Sklypo savininkų pageidavimą užbaigti projektavimą UAB „MŽ projektas“ lėmė tai, kad Sklypo bendraturčiai buvo nepatenkinti UAB „Studija Iape“ teikiamomis projektavimo paslaugomis.

9. Remiantis tuo, kas išdėstyta, Atsakovas prašo Pareiškėjo 2020-06-30 skundą atmesti kaip nepagrįstą.

2020-11-20 PET posėdžio metu Atsakovo teikti paaiškinimai:

10. Paaiškino, kad istorija išties nemaloni, o Pareiškėjo pateikta informacija yra netiesa, nebent pats Pareiškėjo atstovas yra suklaidintas.
11. Paaiškino, kad viskas prasidėjo anksčiau nei buvo pasitelktas Pareiškėjas. Atsakovas su šia teritorija pradėjo dirbti dar 2013 m., yra parengęs gretimos teritorijos detalų planą ir techninius projektus. Dar 2016 m. Klientai (sklypo savininkai) kreipėsi į jį dėl to, kad jis projektavo gretimą teritoriją.
12. 2017 m. Atsakovas tiesiogiai su Klientais, be jokių tarpininkų, pasirašė projektavimo sutartį projektuoti poilsio ar svečių namų paskirties pastatus, tačiau po kelių mėnesių Klientai kreipėsi prašydami parengti gyvenamųjų namų projektą. Pagal teritorijai keliamus reikalavimus sutiko rengti tik komercinių ar svečių namų projektus. Todėl Klientai pasiūlė, kad jie atsiskaitys su Atsakovu ir kreipsis į UAB „Sklypas ir namas“, kurie žadėjo, kad padės gauti norimos paskirties pastatų projektus.
13. Po metų Klientai grįžo ir Atsakovas užbaigė projektą. Sklypų padalinimai, genplaninės dalys buvo parengtos iki tol, o dėl parko teritorijos toje vietovėje ir nebuvo galima kitaip padaryti.
14. Pažymėjo, kad 2015 m. jo gretimoje teritorijoje suplanuoti gyvenamieji namai yra tokios pačios architektūros, išplanavimo. Mano, kad jo rengti planai Klientų galimai buvo pateikti Pareiškėjui. Anksčiau su Pareiškėjo atstovu turėjo panašią situaciją, kuomet jo užsakovai kreipėsi į Pareiškėją.
15. Paaiškino, kad nesijaučia kopijavęs UAB „Studija Iape“ projekto sprendinius, architektūrą rengė pats. Pažymėjo, kad jis dirbo ne su UAB „Sklypas ir namas“, o tiesiogiai su Klientais. Du tokius namus suprojektavo dar 2015 m. besiribojančioje teritorijoje ir tokie patys projektai buvo pasiūlyti Klientams. Klientams patiko idėja išlaikyti vienodą architektūrą kaip gretimame sklype.
16. Sutartį su Klientais sudarė 2017-02-15, o nutraukta ji buvo žodiniu sutarimu po poros mėnesių. Iki tol buvo numatytos užstatymo zonos ir pradėti daryti planai. Atsakovas, nutraukiant su juo sutartį, Klientams pretenzijų nereiškė.
17. Sutarties vykdymas buvo atnaujintas susitarimu 2018 m. Atnaujinus sutarties vykdymą žinojo, kad po sutarties nutraukimo projektinę dokumentaciją taip pat buvo rengę kiti architektai, tačiau pastangų išsiaiškinti su tais architektais susidariusią situaciją nedėjo, nes jo santykiai buvo tiesiogiai su Klientais, o ne su UAB „Sklypas ir namas“. Matė kelių kitų projektuotojų rengtą vizualinę medžiagą. Konkretaus namo brėžinys yra iš anksčiau rengto Atsakovo projekto.
18. Atnaujinus sutarties vykdymą, darbus tęsė tų brėžinių pagrindu, kokius jau buvo rengęs anksčiau, iki sutarties nutraukimo. Iki sutarties nutraukimo Atsakovas parengė ir perdavė Klientams situacijos analizę, sklypų padalinimo schemas, genplaninę dalį ir buvo pradėjęs rengti pastatų išplanavimą, atsižvelgiant į gretimame sklype esančią architektūrą.
19. Pažymėjo, kad Pareiškėjas kreipėsi į Atsakovą per advokatus ir kėlė piniginius reikalavimus. Siūlė Pareiškėjo atstovui pasidomėti pas darbuotojus, ar jie tikrai nebuvo gavę Atsakovo brėžinių. Atsakovo ir Pareiškėjo projektai panašūs, nes Pareiškėjas galimai rengė projektą Atsakovo brėžinių pagrindu, o ne priešingai.
20. Paaiškino, kad kitoks pastatų išdėstymas sklype negalimas. Kitam sklypui rengtas projektas nėra realizuotas, pagal jį nėra gautas statybą leidžiantis dokumentas, tačiau buvo patalpintas Atsakovo interneto svetainėje.
21. Apmokėjimą iš Klientų buvo gavęs anksčiau nei buvo sudaryta projektavimo sutartis su Pareiškėju.

Kartu su rašytiniais paaiškinimais Atsakovė pateikė: ištrauka iš UAB „MŽ projektai“ interneto svetainės (projektas Bistryčios g.); ištrauka iš UAB „MŽ projektai“ interneto svetainės (projektas Žolyno g.); vieno iš Klientų (D. B.) 2020-11-17 paaiškinimas Lietuvos architektų rūmams „Dėl projektavimo darbų žemės sklype Žolyno g. 29, Vilniuje“; Projektavimo paslaugų sutarties 2017-02-15 Nr. 2017/02/15 kopija (nuasmeninta); Aktas 2017-04-28 prie projektavimo paslaugų sutarties Nr. 2017/02/15 (nuasmenintas); pastato planai Bistryčios g. 33, Vilniuje (2014 m., 2016 m., 2019 m., 2020 m.); pastato planai Bistryčios g. 33A, Vilniuje; sklypų

planai Bistryčios g. 33A ir Žolyno g. 29, Vilniuje; UAB „Studija Iape“ užsakovams siųsti dvibučio gyvenamojo namo brėžiniai, T. Lapės 2018-07-19 el. laiškas užsakovams.

III. Aktualios profesinės etikos nuostatos

Pareiškėjas nurodė, jog Atsakovas galimai pažeidė Etikos kodekso 1 principo („Bendrieji įsipareigojimai – integralumas, kompetencija ir profesionalumas“) 1.5 taikymo atvejį, 2 principo („Įsipareigojimai visuomenės labui“) 2.3, 2.4 taikymo atvejus, 3 principo („Įsipareigojimai klientui“) 3.5 taikymo atvejį, 4 principo („Įsipareigojimai profesijai“) 4.6, 4.12 taikymo atvejus, t. y.:

1.5 Visi architektūros paslaugų teikėjai turi teisę atsisakyti architektūros paslaugų teikimo ar darbo sutarties, užuot paklusus reikalavimams nepagrįstai nusižengti savo profesiniams principams.

2.3 Architektūros paslaugų teikėjai visuomet stengiasi vengti su jų profesiniais įsipareigojimais nesuderinamų situacijų arba situacijų, kurios galėtų paskleisti abejonių dėl jų nepriklausomumo, nešališkumo ar sąžiningumo. (Nuoroda: SIM direktyvos (2006/123/EC) straipsnis 25(2).)

2.4 Nė vienas architektūros paslaugų teikėjas nerengia jokio raštiško ar kitokio pobūdžio dokumento, neremia jo rengimo ir nesutinka su juo, jei dokumentas prieštarauja turimai informacijai ar profesionaliaai nuomonei, arba jei žinoma, kad toks dokumentas yra klaidinantis ar neobjektyvus kitų atžvilgiu, ar kaip nors kitaip diskredituojantis profesiją, klientą ar vartotoją.

3.5 Visi architektūros paslaugų teikėjai iš karto atskleidžia klientams, esamiems ar būsimiems vartotojams, rangovams ar bet kuriam kitam atitinkamam asmeniui ar organizacijai visas svarbias aplinkybes, kurios jiems tampa žinomos ir kurios gali sukelti interesų konfliktą arba, bet kurio iš paminėtų asmenų nuomone, galėtų būti traktuojamos kaip galinčios sukelti interesų konfliktą. Jie užtikrina, kad, leidus tęsti darbą, tokios aplinkybės neigiamai nepaveiks šio asmens ar organizacijos interesų ir netrukdyt architektūros paslaugų teikėjui atlikti savo pareigą, ypač tuomet, kai reikia priimti sprendimą dėl sutarties vykdymo.

4.6 Architektūros paslaugų teikėjas nesisavina kito architektūros paslaugų teikėjo intelektualinės nuosavybės ir neteisėtai nesinaudoja jo idėjomis, jeigu negauna aiškaus sutikimo iš to paslaugų teikėjo, kuriam priklauso teisės į tą nuosavybę ar idėją.

4.12 Visi architektūros paslaugų teikėjai, prieš pradėdami derybas dėl sutarties pasirašymo parengti projektą ar atlikti kitą su savo profesija susijusį darbą ir žinodami arba pagrįstai pasiteiravę galintys sužinoti, kad tam pačiam klientui arba esamam ar būsimam vartotojui ir tam pačiam projektui ar su architekto profesija susijusiam darbui tuo pačiu metu yra paskirtas kitas architektūros paslaugų teikėjas, įsipareigoja apie tai informuoti tą kitą paslaugų teikėją.

Atsižvelgiant į galimai padarytų profesinės etikos pažeidimų laiką, nagrinėjamu atveju bus taikoma Etikos kodekso redakcija, galiojusi nuo 2016-04-22.

IV. Sprendimui reikšmingos aplinkybės

PET išnagrinėjo Skundą, Atsakovo rašytinius paaiškinimus, taip pat išklausė Pareiškėjo ir Atsakovo paaiškinimus žodžiu ir priimdama sprendimą rėmėsi šiomis aplinkybėmis:

a. UAB „MŽ projektai“ 2017-02-15 sudarė Projektavimo paslaugų sutartį Nr. 2017/02/15 su sklypo Žolyno g. 29, Vilniuje, savininkais dėl penkių individualios architektūros poilsio paskirties pastatų projektavimo. Sutartis nutraukta abipusiu susitarimu, 2017-04-28 pasirašytas pirminių projektinių sprendinių perdavimo aktas.

b. UAB „Studija Iape“ 2017-05-29 sudarė Projektavimo sutartį Nr. 17/05/22 su UAB „Sklypas ir namas“ dėl trijų vienodų vienbučių ir dviejų vienodų dvibučių gyvenamųjų namų Žolyno g. 29, Vilniuje, projektavimo. Pakeitus užduotį 2017-09-12 sudarytas susitarimas prie sutarties dėl trijų skirtingų vienbučių ir dviejų skirtingų dvibučių gyvenamųjų namų projektavimo.

c. UAB „Studija lape“ 2017 m. spalio mėn. parengė Poilsio namų kvartalo Žolyno g. 29, Vilniuje, projektinius pasiūlymus ir 2017-10-27 pateikė juos UAB „Sklypas ir namas“. Pilna parengtų projektinių pasiūlymų byla 2020-11-07 el. laišku persiūsta UAB „Sklypas ir namas“ (perdavimo faktas). Po projektinių pasiūlymų perdavimo UAB „Studija lape“ netęsė projektavimo darbų.

d. UAB „MŽ projektai“ 2018 m. atnaujino nutrauktą Projektavimo paslaugų sutartį su sklypo Žolyno g. 29, Vilniuje, savininkais ir užbaigė projektavimo darbus.

e. 2019-04-16 Vilniaus miesto savivaldybės svetainėje pateiktas „Visuomenės informavimas apie numatomą svečių namų Žolyno g. 29, Vilniuje, rekonstravimą“, projektinius pasiūlymus parengusio projektuotojo įgaliotas atstovas nurodytas Mindaugas Žvinys.

f. UAB „Studija lape“ atstovaujanti advokatė 2020-02-14 ir pakartotinai 2020-04-24 pateikė pretenziją UAB „MŽ projektai“ dėl autoriaus neturtinių ir turtinių teisių pažeidimo. UAB „Studija lape“ atstovaujanti advokatė 2020-04-02 pateikė architektui Mindaugui Žviniui „Raginimą skubiai nutraukti UAB „Studija lape“ ir architekto Tomo lapės teisių pažeidimą ir likviduoti jo padarinius“.

V. Sprendimo argumentai

Pareiškėjo nurodytų Etikos kodekso taikymo atvejų esmė – architektūros paslaugų teikėjai nesisavina kito architektūros paslaugų teikėjo intelektualinės nuosavybės ir neteisėtai nesinaudoja jo idėjomis, jeigu negauna aiškaus autorių sutikimo; architektūros paslaugų teikėjai žinodami, kad tam pačiam klientui yra paskirtas kitas architektūros paslaugų teikėjas, įsipareigoja apie tai informuoti tą kitą paslaugų teikėją prieš pradėdami rengti projektą.

Pareiškėjas skundžia Atsakovą dėl autorių teisių pažeidimo - projektinių sprendinių plagijavimo, taip pat dėl Atsakovo nebendravimo, kai Pareiškėjas pateikė pretenziją dėl autorystės ir siūlė ginčą spręsti taikiai.

PET nariai sutarė, kad Pareiškėjo ir Atsakovo parengti vieno gyvenamojo namo projektiniai sprendiniai (aukštų planai) yra beveik identiški, o projektuojant skirtingiems autoriams tai praktiškai neįmanoma, todėl kopijavimo faktas yra akivaizdus.

PET nariai pripažino, kad iš pateiktų Pareiškėjo ir Atsakovo dokumentų ir paaiškinimų neaišku, kuris iš jų sukūrė pirmesnis, o kuris nukopijavo. Abi pusės pateikė priešingas versijas – Pareiškėjas teigia, kad Atsakovas 2018 m. nukopijavo Pareiškėjo 2017 m. parengtus sprendinius, o Atsakovas teigia, kad Pareiškėjas 2017 m. nukopijavo Atsakovo dar 2014-2016 m. parengtus sprendinius. Jeigu būtų patvirtinta Atsakovo versija, tuomet situacija keistųsi iš esmės ir kaltinimai plagijavimu galėtų būti pareikšti pačiam Pareiškėjui.

Įtarimams patvirtinti arba paneigti svarbu nustatyti faktiškas pateiktų dokumentų ir projektų parengimo datas.

Pareiškėjas pateikė 2017-05-29 Projektavimo sutarties Nr. 17/05/22 ir 2017-11-07 el. laiško užsakovams, kaip projekto perdavimo fakto, kopijas, o Atsakovas pateikė 2017-02-15 Projektavimo paslaugų sutarties Nr. 2017/02/15 ir 2017-04-28 akto prie sutarties (projektinių sprendinių perdavimo) kopijas. PET negali patvirtinti arba paneigti pateiktų dokumentų originalumo bei parašų tikrumo, todėl rėmėsi abiejų pusių pateiktais dokumentais. Pareiškėjas ir Atsakovas pateikė projektinę medžiagą, įskaitant ir Atsakovo anksčiau (nuo 2014 m.) rengtus projektus. Vertinant pateiktos medžiagos patikimumą, PET nariai pastebėjo, kad šiuolaikinės kompiuterinės technologijos ir programos turi plačias failų koregavimo galimybes, taip pat ir failų sukūrimo ar redagavimo datų keitimą. PET nariai sutarė, kad nagrinėjamoje situacijoje neturi techninių galimybių patikimai patikrinti arba atlikti specialiąją ekspertizę dėl Pareiškėjo ir Atsakovo pateiktos medžiagos originalumo, dokumentų tikrumo patvirtinimas nėra PET kompetencija. Esant tokiai situacijai, kai abi pusės pateikia priešingas versijas, vadovaujamosi nekaltumo prezumpcija, t. y. Pareiškėjas turi įrodyti Atsakovo kaltę arba paneigti Atsakovo pateiktą informaciją, o ne atvirkščiai – Atsakovas įrodyti, kad yra nekaltas. Todėl PET sprendė, ar Pareiškėjo pateikti įrodymai yra neginčijami ir jų pakanka Atsakovo kaltei nustatyti. PET nariai sutarė, kad nors kopijavimo faktas akivaizdus, pati situacija yra dviprasmiška, kelianti abejonių, neaiškus žemės sklypų savininkų ir juos atstovaujančio projekto organizatoriaus UAB „Sklypas ir namas“ vaidmuo, pateikti prieštaringi faktai. Tiek Pareiškėjas, tiek Atsakovas nepateikė išsamios informacijos ir visų situacijos

aplinkybių, todėl galimos abi pateiktos versijos: Pareiškėjo 2017 m. parengtus projektinius pasiūlymus UAB „Sklypas ir namas“ perdavė Sklypo savininkams, o pastarieji perdavė juos Atsakovui ir sutarė dėl projekto užbaigimo; arba Sklypo savininkai perdavė UAB „Sklypas ir namas“ Atsakovo 2014-2016 m. rengtus projektinius pasiūlymus, o UAB „Sklypas ir namas“ perdavė juos UAB „Studija lape“ ir sutarė dėl tolimesnio projektavimo. Patikimų įrodymų ar nurodytų faktų paneigimo nepateikė nei viena pusė, todėl, vadovaujantis nekaltumo prezumpcija, nesant neginčijamų įrodymų, nėra pagrindo pripažinti Atsakovo kaltę. Tuo pačiu nėra pagrindo pripažinti Atsakovo kaltę dėl nebendravimo su Pareiškėju ar jo neinformavimo, jei Atsakovas tęsė savo anksčiau pradėtus projektavimo darbus.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta šioje sprendimo dalyje ir IV sprendimo dalyje „Sprendimui reikšmingos aplinkybės“, Pareiškėjas neįrodė, kad Atsakovas pasisavino Pareiškėjo sukurtus projektinius sprendinius ir dėl to Atsakovo veiksmai prieštaravo Etikos kodekso 1.5, 2.3, 2.4, 3.5, 4.6, 4.12 taikymo atvejų reikalavimams.

VI. Profesinės etikos tarybos sprendimas

PET, vadovaudamasi PET nuostatų 50 p., Etikos kodekso nuostatomis ir svarstymo metu nustatytų aukščiau nurodytų aplinkybių visuma bei pateiktais dokumentais ir paaiškinimais, nutarė, kad architektas Mindaugas Žvinys **nepažeidė** Etikos kodekso 2.4, 3.5 taikymo atvejų (bendru sutarimu), 1.5, 2.3, 4.6 taikymo atvejų (1 PET narys balsavo, kad pažeidė; 3 PET nariai balsavo, kad šių taikymo atvejų nepažeidė), 4.12 taikymo atvejo (2 PET nariai balsavo, kad šių taikymo atvejų nepažeidė; 2 PET nariai balsavo, kad šiuos taikymo atvejus pažeidė. Vadovaujantis PET veiklos nuostatų 26 p., kai balsai pasiskirsto po lygiai, lemia posėdžio pirmininko balsas).

Posėdžio pirmininkas

Darius Juškevičius

Posėdžio sekretorius

Žilvinas Sperauskas

Sprendimo projektą rengė Žilvinas Sperauskas.

Sprendimas surašytas 2021-03-04.